

Invitation til konference

Dansk foreningsidræt i europæisk perspektiv

Mandag den 4. december 2017 i Auditorium U45 på Syddansk Universitet

Bent Nielsen / DGI Fotoarkiv

Internationale undersøgelser placerer Danmark blandt de lande i Europa, hvor flest dyrker idræt i en forening. Men vi er ikke alene. Flere lande kan fortjene betegnelsen 'foreningsland', men der er også lande i Europa, hvor foreningsidræt er mindre almindelig.

Men hvor gode er idrætsforeningerne i Danmark til at integrere, og hvor gode er de til at engagere medlemmerne i frivilligt arbejde og i foreningsdemokratiet i sammenligning med andre europæiske lande?

Dette kan et stort EU-støttet forskningsprojekt, som Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) ved Syddansk Universitet har stået i spidsen for, nu give svar på.

Forskningsprojektet 'Social Inclusion and Volunteering in Sports Clubs in Europe' har deltagelse af 10 europæiske lande. På konferencen vil ligheder og forskelle mellem idrætsforeningerne i Danmark og idrætsforeningerne i de øvrige lande blive fremlagt, og det vil blive diskuteret, hvor vi i Danmark kan lade os inspirere af andre europæiske lande. Læs mere om forskningsprojektet her: www.sdu.dk/sivsce

Konferencen er organiseret af CISC i samarbejde med DIF, DGI og Dansk Firmaidrætsforbund.

Praktiske informationer

Konferencen afholdes på Syddansk Universitet, **Auditorium U45**, Campusvej 55, 5230 Odense, mandag den 4. december. Se programmet på næste side.

Du vil som deltager på konferencen få fuld forplejning i løbet af dagen samt få udleveret trykte publikationer, som indeholder den nyeste viden om danske og europæiske idrætsforeninger. Det er gratis at deltage, men det er påkrævet, at du tilmelder dig konferencen forud.

Tilmelding sker **senest den 20. november** på dette link: <http://webpay.sdu.dk/system/sivsce>
Hvis du tilmelder dig, men udebliver uden afbud, forbeholder vi os ret til at opkræve et gebyr på kr. 250. Afbud sendes senest dagen før til lbolwig@health.sdu.dk

For informationer om transport til og fra Syddansk Universitet benyt da følgende link:
<http://www.sdu.dk/service/vejviser/odense>

Vi ser frem til din deltagelse i konferencen.

Med venlig hilsen

Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, DIF, DGI og Dansk Firmaidrætsforbund

Konferenceprogram

- 09.00-10.00 Ankomst, registrering, kaffe og morgenbrød
- 10.00-10.15 Velkomst
- 10.15-10.40 *Foreningsidrætten i Danmark – status og udviklingstendenser. Præsentation med fokus på resultaterne fra den danske foreningsundersøgelse.*
Karsten Elmoose-Østerlund, CISC, Syddansk Universitet
Bjarne Ibsen, CISC, Syddansk Universitet
- 10.40-11.20 *Social integration i danske og europæiske idrætsforeninger. Ligheder, forskelle og potentielle forklaringer. En dansk vinkel på resultaterne fra det europæiske forskningsprojekt.*
Karsten Elmoose-Østerlund, CISC, Syddansk Universitet
- 11.20–11.30 En kort pause
- 11.30-11.45 *Et forskningsmæssigt blik på den sociale integration i idrætsforeningerne. Hvad kan forskningen i social inklusion fortælle os om integrationen i foreningerne?*
Ane Qvortrup, Institut for Kulturvidenskaber, Syddansk Universitet
- 11.45-12.15 *Social integration i idrætsforeningerne i PRAKSIS. To foreninger fortæller, hvad de gør.*
– OMBOLD, sekretariatsleder Martin S. Pedersen
– Ribe Boldklub, André Rosendahl
- 12.15-13.00 Frokost
- 13.00-13.40 *Frivilligt arbejde i danske og europæiske idrætsforeninger. Ligheder, forskelle og potentielle forklaringer. En dansk vinkel på resultaterne fra det europæiske forskningsprojekt.*
Bjarne Ibsen, CISC, Syddansk Universitet
- 13.40-14.00 *Et forskningsmæssigt blik på det frivillige arbejde i idrætsforeningerne. Hvad kan forskningen i frivilligt arbejde fortælle os om frivilligt foreningsarbejde?*
Lars Skov Henriksen, Institut for Sociologi og Socialt Arbejde, Aalborg Universitet
- 14.00-14.30 *Frivilligt arbejde i idrætsforeningerne i PRAKSIS. To foreningerne fortæller, hvad de gør for at udvikle det frivillige arbejde i foreningen.*
– Boldklubben SKJOLD, formand Jan Sørensen
– Snedsted GIF, formand Hanne Søvnald
- 14.30-14.45 Kaffepause
- 14.45-15.15 *Forskelle og ligheder mellem Danmark og Schweiz. Den danske foreningsidræt set igennem en udenlandsk idrætsforskners briller?*
Professor Siegfried Nagel, Bern Universitet.
- 15.15-16.00 *Hvad kan den danske foreningsidræt lære af foreningsidrætten i andre europæiske lande? Perspektivering og diskussion af resultaterne fra det europæiske forskningsprojekt.*
Paneldebat mellem tre kendere af dansk idræt:
– Mogens Kirkeby, DGI og ISCA
– Søren Willeberg, Dansk Firmaidrætsforbund
– Mikkel Nørtoft Magelund, Danmarks Idrætsforbund

SE UDDYBNING AF HVERT PROGRAMPUNKT NEDENFOR

Uddybning af programmet

Forskningsprojektet *Social Inclusion and Volunteering in Sports Clubs in Europe* omfatter 10 lande: Danmark, Norge, England, Tyskland, Holland, Belgien (Flandern), Schweiz, Spanien, Ungarn og Polen. Undersøgelsen har især fokus på den sociale integration samt det frivillige arbejde i idrætsforeningerne. Analyserne bygger på

- a) informationer om de forskellige landes politik for og støtte til idrætsforeninger,
- b) en forenings-spørgeskemaundersøgelse med svar fra mere end 35.000 idrætsforeninger fra de ti lande,
- c) en medlems-spørgeskemaundersøgelse med svar fra godt 13.000 medlemmer fra 642 foreninger og
- d) beskrivelser af 30 idrætsforeninger – tre fra hvert land – som har vist 'god praksis'.

Forskningsprojektet, der er gennemført fra 2015 til 2017, er støttet økonomisk fra EU's Erasmus+ Sport pulje. Læs mere om forskningsprojektet og download publikationerne derfra her:

www.sdu.dk/sivsce

10.15-10.40: Foreningsidrætten i Danmark – status og udviklingstendenser

I dette foredrag vil *Bjarne Ibsen* og *Karsten Elmoose-Østerlund* redegøre for udviklingen i foreningsidrætten i Danmark på baggrund af undersøgelser i 2004, 2010 og den danske del af den europæiske undersøgelse i 2015, hvor 3.631 danske idrætsforeninger besvarede et spørgeskema. Analysen viser, at foreningsidrætten på den ene side er præget af en meget stor kontinuitet og stabilitet, men på den anden side sker der også væsentlige forandringer. En af de markante ændringer er, at andelen af de frivillige ledere og trænere, som er 60 år og ældre, er vokset meget stærkt siden 2004, mens de 20 til 39 årige udgør en faldende andel af de frivillige.

10.40-11.20: Social integration i danske og europæiske idrætsforeninger

I dette foredrag vil *Karsten Elmoose-Østerlund* fortælle om, hvordan det står til med den sociale integration / inklusion i danske idrætsforeninger. I sammenligning med de fleste af de øvrige ti europæiske lande i undersøgelsen er der i Danmark forholdsvis flere, som dyrker idræt i en idrætsforening, en større andel af medlemmerne er midaldrende og ældre, og en større andel kommer kun i foreningen for at dyrke motionsidræt. Men de fleste idrætsforeninger har ingen eller forholdsvis få medlemmer fra udsatte befolkningsgrupper, og i sammenligning med idrætsforeningerne i de andre lande er det forholdsvis få medlemmer, der tager del i de sociale aktiviteter og engagerer sig i foreningsdemokratiet.

11.30-11.45: Et forskningsmæssigt blik på den sociale integration i idrætsforeningerne

At inkludere og integrere udsatte og marginaliserede børn og voksne i samfundet tillægges stor betydning: I skole- og uddannelsessystemet, på arbejdsmarkedet, i fritiden og i civilsamfundet. I dette foredrag vil *Ane Qvortrup* på baggrund af sin forskning i inklusion i skolen give sit bud på, hvad idrætsforeningerne kan gøre for at fremme inklusionen og integrationen i foreningerne.

11.45-12.15: Social integration i idrætsforeningerne i PRAKSIS

To foreninger fortæller, hvordan de i praksis arbejder med at inkludere og integrere henholdsvis hjemløse og handicappede i idrætten:

- *OMBOLD* er en nonprofit organisation, der siden 2003 har udviklet et fodboldkoncept, der er målrettet socialt udsatte grupper. Det hele sker under mottoet: Fodbold, Fællesskab og

Forandring. *Martin S. Petersen* fortæller i dette indlæg, hvordan organisationen arbejder og lykkes med at integrere hjemløse og andre udsatte grupper.

- *Ribe Boldklub* har ca. 500 medlemmer og er i år kåret som 'Årets klub' i Esbjerg Kommune. Klubben startede i 2016 i samarbejde med Udviklingscenter Ribe et hold for handicappede og udviklingshæmmede borgere.

13.00-13.40: Frivilligt arbejde i danske og europæiske idrætsforeninger

Idrætsforeningerne i Danmark bygger først og fremmest på frivilligt arbejde. Men adskiller Danmark sig fra andre lande på det frivillige arbejdes betydning for foreningerne, den måde foreningerne rekrutterer frivillige på, og på de forhold der især har betydning for de frivilliges tilfredshed? I dette foredrag vil *Bjarne Ibsen* give svar på disse spørgsmål. Analyserne viser, at er små forskelle mellem landene på, hvor meget medlemmerne engagerer sig i frivilligt arbejde. Men bortset fra Tyskland og Schweiz synes foreningerne i Danmark i højere grad end de øvrige lande, at det er et stort problem at rekruttere og fastholde frivillige.

13.40-14.00: Et forskningsmæssigt blik på det frivillige arbejde i idrætsforeningerne

Andelen af danskerne, der er engageret i frivilligt arbejde er stabil, men de seneste undersøgelser tyder på, at de frivillige lægger færre time i det frivillige arbejde end tidligere, og at det frivillige arbejde i stigende grad sker i foreningssammenhænge. Foreningerne er imidlertid det frivillige arbejdes ryggrad. *Lars Skov Henriksen* vil perspektivere forskningsprojektets resultater ud fra den nyeste danske forskning og den internationale forskning i frivilligt arbejde.

14.00-14.30: Frivilligt arbejde i idrætsforeningerne i PRAKSIS

- *BK SKJOLD* holder til i Fælledparken på Østerbro og har godt 1000 medlemmer. Klubben er primært en fodboldklub men beskæftiger sig også med parkour, floorball, petanque og familieidræt. Gennem årene har klubben været nyskabende i måden at involvere og engagere medlemmerne i foreningen, bl.a. ved indførelsen af digital afstemning på generalforsamlingen. *Jan Sørensen* vil fortælle om, hvad klubben gør og om det er lykkedes i højere grad at engagere medlemmerne.
- *Snedsted GIF* er en klassisk flerstrengt idrætsforening i Nordjylland med ca. 1000 medlemmer. Foreningen har afdelinger indenfor gymnastik, fodbold, svømning, badminton, petanque og senioridræt. I 2011 stiftede foreningen "SGIF innovation – et team for synlighed, fællesskab og nye aktiviteter". Teamets opgave er at hjælpe ledere, bestyrelser eller medlemmer, der har en idé, som de ikke ved, hvordan de skal komme videre med. Desuden forsøger teamet at plante ideer rundt om i foreningen. Foreningen tilstræber at være en inkluderende forening, hvor alle er glade for at være med.

14.45-15.15: Dansk foreningsidræt set igennem en udenlandsk idrætsforskners briller: Forskelle og ligheder mellem Danmark og Schweiz.

Danmark og Schweiz er begge små lande, som scorer højt på en række samfundsindikatorer, men også meget forskellige samfund hvad angår bl.a. styreform, skattetryk og de offentlige institutioners rolle. Men er der også forskelle på idrætsforeningernes rolle? I dette foredrag vil *Siegfried Nagel* fra Bern Universitet sammenligne den frivilligt organiserede idræt i Danmark og Schweiz. På hvilke områder ligner de to lande hinanden, hvad adskiller dem og hvad kan forklare dette? Foredraget vil være på engelsk.

15.15-16.00: Perspektivering og diskussion af resultaterne fra det europæiske forskningsprojekt

I denne afsluttende paneldebat vil tre kendere af dansk idræt diskutere to spørgsmål:

- Hvad kan dansk idræt især lære af den måde idrætsforeningerne fungerer og støttes i andre lande?

- Har foreningsidrættens bestræbelse på at inkludere en større del af befolkningen den konsekvens, at færre medlemmer tager del i foreningens sociale aktiviteter og engagerer sig i medlemsdemokratiet?

Under paneldebatten vil deltagerne i konferencen få mulighed for at stille spørgsmål.

Foredragsholderne

Bjarne Ibsen er professor og centerleder på Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund på Institut for Idræt og Biomekanik på Syddansk Universitet. Han har gennem mange år forsket i foreningsliv, frivilligt arbejde, forholdet mellem den frivillige og den offentlige sektor, idrættens organisering samt idræts- og fritidspolitik. Bjarne Ibsen har sammen med Karsten Elmoose-Østerlund haft ansvaret for forskningsprojektet 'Social Inclusion and Volunteering in Sports Clubs in Europe'.

Karsten Elmoose-Østerlund er adjunkt på Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund på Institut for Idræt og Biomekanik på Syddansk Universitet. Han har skrevet ph.d. afhandling om idrættens sociale kvaliteter og også stået for en undersøgelse af 'DM i foreningsudvikling' samt en undersøgelse idræt for personer med en funktionsnedsættelse.

Ane Qvortrup er lektor på Institut for Kulturvidenskaber, Syddansk Universitet, hvor hun bl.a. forsker i inklusion i skolen.

Martin S. Petersen er sekretariatsleder i non-profit organisationen Ombold.

André Rosendahl er træner og leder i Ribe Boldklub og ansvarlig for klubbens samarbejde med Udviklingscenter Ribe om fodbold for voksne udviklingshæmmede.

Hanne Frøjk Søvnald er formand for Snedsted GIF i Nordjylland.

Jan Sørensen er formand for BK Skjold på Østerbro i København.

Lars Skov Henriksen er professor på Institut for Sociologi og Socialt Arbejde på Aalborg Universitet. Han har i mange år forsket i frivilligt arbejde og den frivillige sektor og derunder bl.a. stået for analyser af danskernes frivillige indsats.

Siegfried Nagel er professor på Institute of Sport Science på Bern Universitet. Nagel har stor ekspertise i sports management, idrættens organisering og derunder også idrætsforeninger. Han har stået i spidsen for et netværk af forskere, der beskæftiger sig med organisationsforskning inden for idrætten. Endvidere er han præsiden for European Association for Sociology of Sport (EASS). Nagel har stået for den schweiziske del af forskningsprojektet 'Social Inclusion and Volunteering in Sports Clubs in Europe'.

Mogens Kirkeby, medlem af DGIs hovedbestyrelse og formand for ISCA.

Søren Willeberg, direktør for Dansk Firmaidrætsforbunds kommunikation.

Mikkel Nørtoft Magelund, leder af Team Bredde og Motion i Danmarks Idrætsforbund.